

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM BULGULARI.....	8

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 3: 2022 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılında Başlanılan Projeler İçin Gönderilen Kaynakların Kullanım Durumu....	9

KISALTMALAR

BKMYBS	Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
DAP BKİB	Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
EBYS	Elektronik Bilgi Yönetim Sistemi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Yılı İçerisinde Harcanamayan Proje Ödeneklerinin Uygulayıcı Kuruluşların Açtığı Banka Hesaplarına Blokeli Olarak Aktarılması ve Bu Kaynakların Takip Eden Yıllarda Muhasebe Sistemi Dışında Yönetilmesi

B. Diğer Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DAP BKİB), 08.06.2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur. 17.08.2011 tarih ve 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 649 sayılı KHK ile İdarenin işleyişi ile ilgili esaslar yeniden düzenlenmiştir.

DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 642 sayılı KHK gereği süreli bir kurum olarak faaliyetlerini yerine getirmektedir. Farklı tarihlerde görev süresi uzatılan İdarenin son olarak 04.06.2021 tarihli ve 31501 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile görev süresi 08.06.2026 tarihine kadar uzatılmıştır.

Merkezi Erzurum'da bulunan Başkanlığın görev alanı; Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Sivas, Tunceli ve Van illerini kapsamaktadır.

Başkanlık, 10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelde, "Özel Bütçeli Diğer İdareler" arasında sayılan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı tüzel kişiliğe sahip bir idaredir.

642 sayılı KHK'nın 2'nci maddesinde belirtildiği üzere Başkanlığın görevleri;

- Bölgelerin kalkınmasının hızlandırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların proje ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayacak eylem planları hazırlamak, bunların uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek,

- Eylem planları kapsamındaki kamu yatırımlarının etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için kurumlar arası koordinasyonu sağlamak,

- Eylem planlarının gerektirdiği yatırımlara ilişkin teklifleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlamak, önceliklendirmek ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na göndermek,

- Bölgedeki kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen yatırım projelerini izlemek ve

değerlendirmek,

- İlgili kamu kurum ve kuruluşlarınca talep edilmesi hâlinde, yatırım projelerinin geliştirilmesine yardımcı olmak, bu sürece gerektiğinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslara göre malî ve teknik destek sağlamak,

- Bölge planlarının tamamlayıcılığını ve bütünlüğünü gözeterek, kalkınma ajanslarının ortak ve daha etkili çalışmalarına yardımcı olmak ve bu konularda görüş ve öneriler geliştirmek,

- Bölgelerinin gelişme potansiyeline, sorunlarına ve imkânlarına dair araştırma, etüt, proje ve incelemeler yapmak veya yaptırmak,

- Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları için başta kurumsal kapasite ve beşeri kaynak konuları olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslara göre mevcut proje ve programlarla mükerrerlik oluşturmayacak yenilikçi destek programları tasarlamak ve uygulamak,

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından verilecek diğer görevleri yapmak,

olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Başkanlığın teşkilatı, personelin nitelikleri ve kadrolara ilişkin hususlar, personelin atanması, ücret ile diğer mali ve sosyal hakları 642 sayılı KHK ile düzenlenmiştir. KHK’da; Başkanlıkların, bir Başkan, iki başkan yardımcısı, İzleme ve Değerlendirme Koordinatörlüğü ve Yönetim Hizmetleri Koordinatörlüğü ile bölgelerinin özellikleri, ihtiyaçları ve eylem planlarının mahiyeti dikkate alınarak kurulan diğer koordinatörlüklerden oluşacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca Başkanlıklardaki koordinatörlüklerin sayısının altıyı geçemeyeceği belirtilmiştir.

Başkanlıkta Başkan Yardımcılıklarına bağlı; Beşeri, Sosyal ve Kurumsal Gelişme, Ekonomik Kalkınma, Sanayi ve Hizmetler, İzleme ve Değerlendirme, Tarım ve Kırsal Kalkınma, Yönetim Hizmetleri ile Planlama ve Proje Geliştirme Koordinatörlükleri bulunmaktadır.

İdareye, kuruluş ve görevlerini düzenleyen 642 sayılı KHK uyarınca 70 adet kadro tahsis edilmiş olup, teşkilatta bütün statüler itibarıyla toplam istihdam edilecek personel

sayısının 100 olabileceği belirtilmiştir. 642 sayılı KHK gereğince, Başkanlıkların personeli 657 sayılı Kanuna tâbidir. Ayrıca, özel bilgi ve ihtisası gerektiren konularda kadro aranmaksızın ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın yerli ve yabancı uzmanlar Başkanlıklarda sözleşmeli olarak çalıştırılabilmektedir.

Başkanlıkta 31.12.2022 tarihi itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi 33 kadrolu personelin yanı sıra 3 sözleşmeli personel ve 17 sürekli işçi olmak üzere toplam 53 personel görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

642 sayılı KHK'ya göre Başkanlıkların gelirleri, genel bütçeden yapılacak yardımlar, her türlü bağış, yardım, kredi, hibe ve vasiyetler, Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler ile diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Başkanlığın bütçe verileri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kodu	Ödenek Türü	Başlangıç Ödeneği (A) (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (B) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (C=B/A*100) (%)
01	Personel Giderleri	6.269.000,00	9.792.704,10	8.484.338,23	135,34
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	996.000,00	1.541.253,17	1.370.727,48	137,62
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.472.000,00	5.092.000,00	3.014.078,46	67,40
04	Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Cari Transferler	263.000,00	293.000,00	173.237,90	65,87
06	Sermaye Giderleri	2.011.000,00	2.891.000,00	865.533,20	43,04
07	Sermaye Transferleri	102.791.000,00	359.017.491,00	324.019.787,74	315,22
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00
TOPLAM		116.802.000,00	378.627.448,27	337.927.703,01	289,32

Tablo 1'de görüleceği üzere, 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile kanunlaşan DAP BKİB bütçesi 116.802.000,00 TL'dir. Yıl içerisinde yapılan revizyonlar ile bütçe

378.627.448,27 TL'ye yükselmiştir. Bu ödeneğin 337.927.703,01 TL'si harcanmış olup, yıl sonu itibarıyla gerçekleşen harcamanın başlangıç ödeneğine oranı %289,32'dir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Gelir Kalemleri	2021 Yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri (A) (TL)	2022 Yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri (B) (TL)	Fark (C=(B-A)/A*100) (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	-	-	-
Alınan Bağış ve Yardımlar	92.354.900,00	361.059.816,00	290,95
Diğer Gelirler	10.107.521,69	10.484.754,55	3,73
TOPLAM	102.462.421,69	371.544.570,55	262,62

Tablo 2'de görüleceği üzere, 2022 yılı gerçekleşmesi 371.544.570,55 TL olan toplam bütçe gelirin; 361.059.816,00 TL'sini Alınan Bağış ve Yardımlar, 10.484.754,55 TL'sini Diğer Gelirler oluşturmaktadır. Alınan bağış ve yardımlar 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile İdarenin bağlı kuruluşu olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin transferler tertibinden gönderilen Hazine yardımından oluşmaktadır. 2022 yılında İdarenin bütçe gelirlerinde 2021 yılına göre %262,62 oranında artış olmuştur.

Tablo 3: 2022 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Giderler Toplamı (A) (TL)	Gelirler Toplamı (B) (TL)	İndirim, İade İskonto Toplamı (C)	Net Gelir (D=B-C) (TL)	Faaliyet Sonucu (D-A) (TL)
340.135.754,84	371.664.120,05	-	371.664.120,05	31.528.365,21

İdarenin gider toplamı 340.135.754,84 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutar amortisman giderleri ve tahakkuk eden ancak ödemesi/tahsilatı yapılmayan gider/gelirler nedeniyle bütçe giderlerinden farklılık göstermektedir. Gelirler toplamı 371.664.120,05 TL olup, faaliyet sonucu 31.528.365,21 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

DAP BKİB, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idaresi olması nedeniyle, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne ve 5018 sayılı Kanun'un muhasebe işlemlerini içeren maddelerine tabidir. Muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS) üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe

Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle

sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları kapsamında;

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda görev dağılım çizelgesi henüz tamamlanmadığı için eksiklikler bulunmaktadır, "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmamıştır, personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, belirlenmemiştir, insan kaynakları yönetimine ilişkin çalışmalar devam etmektedir, hassas görevlere ilişkin prosedürler, belirlenmiş olmakla birlikte henüz resmi olarak onaylanarak yürürlüğe girmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları kapsamında;

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur, İdare performans programı mevzuata uygun olarak hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır, hiçbir iç kontrol riski belirlenmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları kapsamında;

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır, bu konudaki çalışmalar devam etmektedir. Yetki devirleri Elektronik Bilgi Yönetim Sistemi (EBYS) üzerinden yapılmaktadır. Yetki ve İmza Devri Yönergesi hazırlanma aşamasındadır. Yapılan görevlendirmelerde, personel sayısı yetersiz olmasına rağmen “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İç kontrol riskleri belirlenmediği için kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmamıştır. İdarenin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları kapsamında;

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin 2023-2024 Dönemi Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış, 16.01.2023 tarihinde DAP Başkanı tarafından onaylanarak İdarenin internet sitesinde yayımlanmıştır.

İzleme Standartları kapsamında;

İç kontrol sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalara 2022 yılında başladığı için henüz sistemin değerlendirilmesine yönelik bir çalışma bulunmamaktadır, iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yılı İçerisinde Harcanamayan Proje Ödeneklerinin Uygulayıcı Kuruluşların Açtığı Banka Hesaplarına Blokeli Olarak Aktarılması ve Bu Kaynakların Takip Eden Yıllarda Muhasebe Sistemi Dışında Yönetilmesi

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının (DAP BKİ) 2022 Yılı Yatırım Programında yer alan projeleri için uygulayıcı kuruluşların hesabına aktarılan kaynakların ancak yüzde 22,49'u oranında iş yapılabilirdiği, geriye kalan tutarın Başkanlığın muhasebe sistemi dışında takip edilmek üzere uygulayıcı kuruluşların proje hesaplarına blokeli olarak aktarıldığı görülmüştür.

DAP BKİ Başkanlığı, DAP Bölgesi'nde yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, proje destekleme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi suretiyle DAP Bölgesi illerinin kalkınmasını hızlandırmak amacıyla kurulmuştur. Başkanlık bu amacı gerçekleştirmek için bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan sermaye transferleri (07.01) ekonomik kodlarını içeren bütçe tertibinde yer alan ödeneklerle, DAP Bölgesinde bulunan uygulayıcı kamu kurum ve kuruluşlarına proje destekleri sağlamaktadır.

Uygulayıcı kuruluşlar il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları, belediyeler, kalkınma ajansları, araştırma kuruluşları, üniversiteler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından oluşmaktadır.

2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu E-Cetveli 18'inci sırasında bu ödeneklerin Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kullanılacağı ifade edilmiştir.

Bütçe Kanunu'nun belirtilen hükmü gereğince, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2022 yılı için hazırlanan "Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları Tarafından Sermaye Transferi Ödeneklerinin Kullanılması, İzlenmesi ve Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar"

11.02.2022 tarihli Bakan Oluruyla yürürlüğe konularak ilgili kuruluşlara duyurulmuştur.

Usul ve Esaslar'ın 9'uncu maddesinde uygulayıcı kuruluşların proje hesabına nakit aktarım yapılabilmesi için uygulayıcı kuruluşun ilgili ödemeye ilişkin protokolde belirtilen ve tabi olduğu mevzuat gereğince hazırlaması gereken ödeme evraklarını Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığına sunması yani proje faaliyetlerinin fiilen gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiş; aynı maddenin onüçüncü fıkrasında uygulamaya istisna getirilerek bölge kalkınma idaresi başkanlıkları ile uygulayıcı kuruluş arasında protokolü imzalanmış ve uygulayıcı kuruluş tarafından ihale süreci başlatılmış ancak yılı içerisinde tamamlanamayacağı öngörülen projelerin ödeneğinin, yılı içerisinde uygulayıcı kuruluşun proje hesabına ertesi yıllarda kullanılmak üzere defaten blokeli olarak aktarılması imkanı sağlanmıştır. DAP BKİ Başkanlığı ile uygulayıcı kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan matbu protokollerde de benzer düzenlemelere yer verilmiştir.

Yılı ödeneklerinin terkin edilmemesi amacıyla getirildiği değerlendirilen bu istisna düzenlemenin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 20'nci maddesindeki bütçe ödeneklerinin tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılacağı hükmüyle aykırılık oluşturduğu ve aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacağı üzere uygulamada bazı sorunlara neden olduğu değerlendirilmektedir. Başkanlığın, 2022 Yılı Yatırım Programında yer alıp aynı yıl uygulamaya başlanan projeler için uygulayıcı kuruluşların hesabına gönderdiği kaynaklarla bu kaynakların kullanılma durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılında Başlanılan Projeler İçin Gönderilen Kaynakların Kullanım Durumu

Projeler İçin Uygulayıcı Kuruluşlara Gönderilen Toplam Kaynak (TL) A	Yıl İçerisinde Yapılan İş/Harcama Tutarı (TL) B	Uygulayıcı Kuruluşların İade Ettiği Tutar (TL) C	Blokeli Olarak Gönderilip Ertesi Yıla Devreden Tutar (TL) D	Kaynakların Yılı İçerisinde Kullanılma Oranı (%) $E=B/(A-C)*100$
309.182.636,84	70.767.656,96	751.467,80	237.663.512,08	22,49

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Yatırım Programına göre 2022 yılında başlayıp aynı yıl içerisinde tamamlanması öngörülen işlerin ancak yüzde 22,49'u yılı içerisinde tamamlanabilmiştir.

2022 Yılı Yatırım Programında Bölge Kalkınma İdaresinin desteklediği 2022 yılında

başlayan dört ana proje yer almaktadır. Ana projeler uygulama aşamasında toplam 252 alt projeden oluşmuştur. Yatırım Programında tamamının yılı içerisinde tamamlanması öngörüldüğü halde alt projelerden 68'i tamamlanmış, 26'sı iptal edilmiş, 158'i 2023 yılına aktarılmıştır. Ana projelerden hiçbiri yılı içerisinde tamamlanamamıştır. Harcanamayan ödenekler Usul ve Esaslar'ın yukarıda belirtilen istisna düzenlemesine dayanılarak Başkanlığın mali tablolarına bütçe gideri yazılmak suretiyle uygulayıcı kamu kuruluşlarının proje hesaplarına blokeli olarak gönderilmiş, ertesi yılın ödenekleriyle ilişkilendirilmemiş, 2023 Yılı Yatırım Programına dahil edilmemiştir.

Uygulayıcı kuruluşların proje hesaplarına blokeli olarak gönderilen bu tutarlar devam eden yıllarda yapılan iş oranında gerekli kontroller yapıldıktan sonra serbest bırakılarak uygulayıcı kuruluşlara yüklenicilere ödeme yapma imkanı tanınmakta, bu işlem Başkanlığın muhasebe sisteminin dışında yürütülerek Başkanlık bünyesindeki koordinatörlükler tarafından takip edilmektedir.

Mevcut uygulama ile ertesi yıllarda yapılacak işler için Başkanlığın mali tablolarına bütçe gideri yazmak suretiyle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 20'nci maddesindeki bütçe ödeneklerinin tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılacağı hükmüne aykırı davranılmakta ve yatırım programları Başkanlık tarafından desteklenen projeler için doğru bilgi sunmamaktadır.

Desteklenen projeler için kullanılan transfer ödeneklerinin fiilen gerçekleştirilen iş miktarı kadar giderleştirilmesi ve yatırım programlarının ilgili olduğu yılda gerçekleştirilmesi planlanan yatırım harcamalarını içermesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>